

ΓΡΑΠΤΗ ΕΞΕΤΑΣΗ ΣΤΟ ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

ΤΗΣ Γ΄ ΛΥΚΕΙΟΥ

6-4-2019

ΓΘ1

Α΄ ΚΕΙΜΕΝΟ:

Στον ακόλουθο διάλογο μεταξύ Σωκράτη και Κριτόβουλου γίνεται λόγος για την ανάγκη διαχείρισης της ιδιωτικής οικονομίας και πιο συγκεκριμένα γίνεται αναφορά στην άσκηση των επαγγελμάτων.

ἐγὼ τοίνυν σοι δεῖξω, ὦ Κριτόβουλε, ὅσα νῦν λιπαρεῖς παρ' ἐμοῦ μαθάνειν πολὺ ἄλλους ἐμοῦ δεινότερους τοὺς περὶ ταῦτα. ὁμολογῶ δὲ μεμεληκέναι μοι οἷτινες ἕκαστα ἐπιστημονέστατοί εἰσι τῶν ἐν τῇ πόλει. καταμαθὼν γάρ ποτε ἀπὸ τῶν αὐτῶν ἔργων τοὺς μὲν πάνυ ἀπόρους ὄντας, τοὺς δὲ πάνυ πλουσίους, ἀπεθαύμασα, καὶ ἔδοξέ μοι ἄξιον εἶναι ἐπισκέψεως ὃ τι εἶη τοῦτο. καὶ ἠῦρον ἐπισκοπῶν πάνυ οἰκείως ταῦτα γιγνόμενα. τοὺς μὲν γὰρ εἰκῆ ταῦτα πράττοντας ζημιουμένους ἐώρων, τοὺς δὲ γνώμη συντεταμένη ἐπιμελουμένους καὶ θᾶπτον καὶ ῥᾶον καὶ κερδαλεώτερον κατέγων πράττοντας. παρ' ὧν ἂν καὶ σὲ οἶμαι, εἰ βούλοιο, μαθόντα, εἴ σοι ὁ θεὸς μὴ ἐναντιοῖτο, πάνυ ἂν δεινὸν χρηματιστὴν γενέσθαι. ἀκούσας ταῦτα ὁ Κριτόβουλος εἶπε. νῦν τοι, ἔφη, ἐγὼ σε οὐκέτι ἀφήσω, ὦ Σώκρατες, πρὶν ἂν μοι ἅ ὑπέσχησαι ἐναντίον τῶν φίλων τουτωνὶ ἀποδείξης. τί οὖν, ἔφη ὁ Σωκράτης, ὦ Κριτόβουλε, ἂν σοι ἀποδεικνύω πρῶτον μὲν οἰκίας τοὺς μὲν ἀπὸ πολλοῦ ἀργυρίου ἀχρήστους οἰκοδομοῦντας, τοὺς δὲ ἀπὸ πολὺ ἐλάττονος πάντα ἐχούσας ὅσα δεῖ, ἢ δόξω ἐν τί σοι τοῦτο τῶν οἰκονομικῶν ἔργων ἐπιδεικνύναι;

Ξενοφώντας, Οικονομικός, 2-3, 16-18

Β' ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ:

1. Να μεταφράσετε το παρακάτω απόσπασμα του κειμένου σε δόκιμο νεοελληνικό λόγο: «ἐγὼ τοῖνον σοι δείξω...οἰκείως ταῦτα γινόμενα».
[μονάδες 10]
2. Ποια είναι η άποψη του Σωκράτη σχετικά με αυτούς που ασκούν το επάγγελμά τους τυχαία και με εκείνους που δείχνουν φροντίδα για την άσκηση του επαγγέλματός τους; [μονάδες 10]
3. α) Να αναγνωρίσετε συντακτικά τις μετοχές του ακόλουθου χωρίου:
«καὶ ἡϋρον ἐπισκοπῶν πάνυ οἰκείως ταῦτα γινόμενα. τοὺς μὲν γὰρ εἰκῆ ταῦτα πράττοντας ζημιουμένους ἐώρων, τοὺς δὲ γνώμη συντεταμένη ἐπιμελουμένους καὶ θᾶπτον καὶ ῥᾶον καὶ κερδαλεώτερον κατέγων».

β) Να αναγνωρίσετε την απόδοση του πλάγιου υποθετικού λόγου που ακολουθεί και κατόπιν να τον μετατρέψετε σε αντίστοιχο ευθύ: «παρ' ὧν ἂν καὶ σὲ οἶμαι.... εἴ σοι ὁ θεὸς μὴ ἐναντιοῖτο, πάνυ ἂν δεινὸν χρηματιστὴν γενέσθαι».

γ) Να αναγνωρίσετε την ακόλουθη δευτερεύουσα πρόταση ως προς το είδος και το συντακτικό της ρόλο και κατόπιν να την μετατρέψετε σε ευθύ λόγο: «ὄ τι εἴη τοῦτο».

4. Να δώσετε τον ζητούμενο τύπο για τα ακόλουθα:
 - α) Να βρείτε όλους τους συνηρημένους ρηματικούς τύπους του ακόλουθου χωρίου και να γράψετε το γ' ενικό προστακτικής του ενεστώτα της φωνής στην οποία ανήκουν: «καὶ ἡϋρον ἐπισκοπῶν πάνυ οἰκείως ταῦτα γινόμενα. τοὺς μὲν γὰρ εἰκῆ ταῦτα πράττοντας ζημιουμένους ἐώρων, τοὺς δὲ γνώμη συντεταμένη ἐπιμελουμένους καὶ θᾶπτον καὶ ῥᾶον καὶ κερδαλεώτερον κατέγων πράττοντας. παρ' ὧν ἂν

καὶ σὲ οἶμαι, εἰ βούλοιο, μαθόντα, εἴ σοι ὁ θεὸς μὴ ἐναντιοῖτο, πάνυ ἂν δεινὸν χρηματιστὴν γενέσθαι».

β) Να δώσετε το β' ενικό της ευκτικής του ίδιου χρόνου για τα: κατέγων, μαθόντα, γενέσθαι, ἀκούσας, εἶπε, ἀφήσω, ἐπιδεικνύναι.

γ) Να δώσετε τον ίδιο τύπο στον υπερθετικό για τους ακόλουθους τύπους (να λάβετε υπόψη σας τι είναι γραμματικά μέσα στο κείμενο): θᾶπτον καὶ ῥᾶον καὶ κερδαλεώτερον.

δ) ἔν: Να δώσετε το αντίστοιχο αριθμητικό επίρρημα, καθώς και το τακτικό αριθμητικό επίθετο.

Καλή Τύχη!!!

ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ

6-4-2019

ΓΘ2, ΓΘ'

Ισοκράτους Περί Ειρήνης, 9-11

Στον Περί Ειρήνης ή Συμμαχικό ο Ισοκράτης αναφέρεται και πάλι στη δημαγωγική πολιτική που ασκούν διάφοροι επιτήδευοι πολιτικοί άνδρες ενώπιον του ακροατηρίου τους.

Συνεληλύθατε μὲν γάρ, ὡς δέον ὑμᾶς ἐξ ἀπάντων τῶν ῥηθέντων ἐκλέξασθαι τὸ βέλτιστον, ὥσπερ δ' ἤδη σαφῶς εἰδότες, ὃ πρακτέον ἐστίν, οὐκ ἐθέλετ' ἀκούειν πλήν τῶν πρὸς ἡδονὴν δημηγορούντων. Καίτοι προσῆκεν ὑμᾶς, εἴπερ ἠβούλεσθε ζητεῖν τὸ τῇ πόλει συμφέρον, μᾶλλον τοῖς ἐναντιουμένοις ταῖς ὑμετέραις γνώμαις προσέχειν τὸν νοῦν ἢ τοῖς καταχαριζομένοις, εἰδόμενος, ὅτι τῶν ἐνθάδε παριόντων οἱ μὲν ἅ βούλεσθε λέγοντες ῥαδίως ἐξαπατᾶν δύνανται, τὸ γὰρ πρὸς χάριν ῥηθέν ἐπισκοτεῖ τῷ καθορᾶν ὑμᾶς τὸ βέλτιστον, ὑπὸ δὲ τῶν μὴ πρὸς ἡδονὴν συμβουλευόντων οὐδὲν ἂν πάθοιτε τοιοῦτον. οὐ γὰρ ἔστιν ὅπως ἂν μεταπειῖσαι δυνηθεῖεν ὑμᾶς, μὴ φανερόν τὸ συμφέρον ποιήσαντες. χωρὶς δὲ τούτων πῶς ἂν ἄνθρωποι καλῶς δυνηθεῖεν ἢ κρίναι περὶ τῶν γεγενημένων ἢ βουλευσασθαι περὶ τῶν μελλόντων, εἰ μὴ τοὺς μὲν λόγους τοὺς τῶν ἐναντιουμένων παρ' ἀλλήλους ἐξετάζοιεν, αὐτοὶ δ' αὐτοὺς κοινούς ἀμφοτέροις ἀκροατὰς παράσχοιεν; θαυμάζω δὲ τῶν τε πρεσβυτέρων, εἰ μηκέτι μνημονεύουσι, καὶ τῶν νεωτέρων, εἰ μηδενὸς ἀκηκόασιν, ὅτι διὰ μὲν τοὺς παραινούντας ἀντέχεσθαι τῆς εἰρήνης οὐδὲν πώποτε κακὸν ἐπάθομεν, διὰ δὲ τοὺς ῥαδίως τὸν πόλεμον αἰρουμένους πολλαῖς ἤδη καὶ μεγάλαις συμφοραῖς περιεπέσομεν.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ:

1. Να μεταφράσετε το παρακάτω απόσπασμα του κειμένου στα Νέα Ελληνικά: «Συνεληλύθατε μὲν γάρ, ὡς δέον ὑμᾶς... τῶν μὴ πρὸς ἡδονὴν συμβουλευόντων οὐδὲν ἄν πάθοιτε τοιοῦτον».
2. Ποια διαφορά εντοπίζει ο ομιλητής ανάμεσα σε εκείνον που μιλάει για να κολακεύσει και σε αυτόν που δεν έχει στο μυαλό του να χαϊδέψει τα αυτιά του ακροατηρίου του;
3. α. Να δώσετε για όλες τις μετοχές και τα απαρέμφατα του χωρίου που ακολουθούν το α' ενικό της οριστικής του ίδιου χρόνου και της ίδιας φωνής: «εἶπερ ἠβούλεσθε ζητεῖν τό τῇ πόλει συμφέρον, μᾶλλον τοῖς ἐναντιουμένοις ταῖς ὑμετέραις γνώμαις προσέχειν τόν νοῦν ἢ τοῖς καταχαριζομένοις, εἰδότας, ὅτι τῶν ἐνθάδε παριόντων οἱ μὲν ἅ βούλεσθε λέγοντες ῥαδίως ἐξαπατᾶν δύνανται...»
β. μεταπεῖσαι: Αφού αντικαταστήσετε χρονικά τον τύπο, να κάνετε εγκλιτική αντικατάσταση στο β' ενικό του ίδιου χρόνου και της ίδιας φωνής.
γ. Να τρέψετε στην ίδια πτώση του άλλου αριθμού τα ακόλουθα ουσιαστικά διευκρινίζοντας την κλίση τους: τῇ πόλει, ταῖς γνώμαις, τόν νοῦν, χάριν, ἡδονήν, ἄνθρωποι, ἀκροατὰς.
4. α) Να αναγνωρίσετε συντακτικά όλες τις δοτικές πτώσεις του ακόλουθου χωρίου: «Καίτοι προσῆκεν ὑμᾶς, εἶπερ ἠβούλεσθε ζητεῖν τό τῇ πόλει συμφέρον, μᾶλλον τοῖς ἐναντιουμένοις ταῖς ὑμετέραις γνώμαις προσέχειν τόν νοῦν ἢ τοῖς καταχαριζομένοις, εἰδότας, ὅτι τῶν ἐνθάδε παριόντων οἱ μὲν ἅ βούλεσθε λέγοντες ῥαδίως ἐξαπατᾶν δύνανται, τό γάρ πρὸς χάριν ῥηθέν ἐπισκοτεῖ τῷ καθορᾶν ὑμᾶς τό βέλτιστον, ὑπό δέ τῶν μὴ πρὸς ἡδονὴν συμβουλευόντων οὐδὲν ἄν πάθοιτε τοιοῦτον».

β) οὐ γάρ ἔστιν ὅπως ἂν μεταπεῖσαι δυνηθεῖεν ὑμᾶς, μή φανερόν τό συμφέρον ποιήσαντες: να αναγνωρίσετε τον λανθάνοντα υποθετικό λόγο που βρίσκεται στην υπογραμμισμένη μετοχή και να τον αναλύσετε αναζητώντας το είδος του.

γ) Να εξαρτήσετε από το «ὁ ῥήτωρ ἔλεγε» την ακόλουθη περίοδο: «θαυμάζω δὲ τῶν τε πρεσβυτέρων, εἰ μηκέτι μνημονεύουσι, καὶ τῶν νεωτέρων, εἰ μηδενὸς ἀκηκόασιν, ὅτι διὰ μὲν τοὺς παραινούντας ἀντέχεσθαι τῆς εἰρήνης οὐδὲν πώποτε κακὸν ἐπάθομεν, διὰ δὲ τοὺς ῥαδίως τὸν πόλεμον αἴρουμένους πολλαῖς ἤδη καὶ μεγάλαις συμφοραῖς περιεπέσομεν».

Καλή Τύχη!!!